

Ezüstlakodalmom a Jókai-villában
Országos hírű esemény Balatonfüreden. **6-7. oldal**

Orosz István kiállítása
A Vaszary Galériában június 22-éig látható a sokoldalú kortárs tárlat. **10. oldal**

Bergmann-né Gabi az év füredi vállalkozója

Balatonfüred a régió egyik legnépszerűbb települése. Tavaly 3,2 millió vendég érkezett a városba, ők közel egymillió vendégéjszakát töltöttek itt el, az átlag tartózkodási idő viszont már nem éri el a három napot. A városfejlesztés célja továbbra is az, hogy Balatonfüred mind a négy évszakban tartalmas kikapcsolódást tudjon nyújtani - hangzott el a helyi turisztikai egyesület évadnyitóján. A rendezvényen átadták az év turisztikai vállalkozója díjat, amelyet a szakmai jelölés és a közönségszavazatok alapján Bergmann-né Gabi mestercukrász vehetett át.

Bóka István polgármester a hagyományos évadnyitó rendezvényen a város költségvetését ismertetve hangsúlyozta, hogy bár a bevételek (7,7 milliárd) még mindig meghaladják a kiadásokat (6,8 milliárd) utóbbi nagyobb százalékban emelkedett. Külön kitért a Balatonfüred által befizetett szolidaritási adó mértékére, amely 2022-ben még 180 millió forint volt, idén viszont már 400 millió.

A rendezvényen Gáspár Ákos alpolgármester a város kulturális intézményeinek működéséről beszélt, kiemelte a két idei jubileumot, a 200 éves Anna-bált illetve Jókai Mór születésének kétszázadik évfordulóját, amelyek megünneplésére külön készül a város.

Böröcz István, a helyi turisztikai egyesület elnöke az elmúlt szezon értékelve, felhívta a figyelmet

arra, hogy a turisták átlagosan már csak 2,7 napot töltenek a városban, ezekhez a rövid látogatásokhoz kell igazítani Balatonfüred kínálatát. Az ideérkezők döntő többsége belföldi, de újra megjelent a külföldi turizmus is, elsősorban Németországból, Csehországból, Szlovákiából és Lengyelországból érkeznek vendégek.

Lengyel Lili a Balatonfüred Kongresszusi Központ vezetője az intézmény működését és sokrétű programjait ismertette a rendezvényen.

A Vaszary Galériában megtartott évadnyitón átadták Az év turisztikai vállalkozója Balatonfüreden szakmai díjat is. A közönségszavazatok alapján Bergmann-né Gabi vehette át az elismerést. (Jelölt volt még Gaál Judit és Gyetvai Zsolt.)

Az aranykoszorús cukrászmeister, jelenleg a 2023-ban átalakított Zsigmond utcai *A kis Bergmann* nevű cukrászda vezetője, fiával Bergmann Nándorral együtt.

Interjú a díjazottal a balatonfüred.hu oldalon olvasható. **Martinovics Tibor**

Az Európa-bajnok füredi atlétát köszöntötték

A Radnóti Miklós Általános Iskola csarnokában köszöntötte a város Molnár Attila atlétát, aki történelmi sikert elérve, magyar futóként elsőként nyert síkfutásban fedett pályás Európa-bajnokságot Hollandiában, majd a kínai világbajnokságon 4x400-as váltóban bronzérmet.

A füredi atléta, aki korábban maga is a Radnóti iskola padjában tanult, a diákok előtt idézte fel a két világversenyen szerzett élményeit illetve az aranyérmes 400 méteres futását. A sportolóval az iskola igazgatója Steierlein István beszélgetett.

- Szorgalommal, kitartással sok mindent el lehet érni. A sport engem alázatra tanított. Itt az iskolában kezdtem el sportolni, fociztam, mindig komolyan vettem a játékokat. Szerintem akkor vagyunk jó helyen az életben, legyen az bármely területe, ha olyat szeretnénk alkotni, ami még előttünk senkinek sem sikerült. Jó helyen vagytok itt, kellő akarattal még bármi lehet belőletek - szövegezte a diákokhoz Molnár Attila, aki magával hozta az Európa-bajnoki illetve a világbajnoki érmét is.

Bóka István polgármester az ünnepségen hangsúlyozta: Molnár Attila mentalitása példaként szolgálhat minden füredi gyereknek, hiszen a vitathatatlan tehetsége mellett rendkívüli energiát és munkát fektetett abba, hogy ilyen kimagasló sporteredményeket érjen el.

- Látva a füredi atléta sike-reit remélem az itt ülő sok-sok gyerekben fogalmazódik most meg, hogy valamilyen sportágban vagy az élet más területén hasonló eredményeket szeretne elérni - fogalmazott a város vezetője, aki gratulációjában külön kiemelte, hogy Molnár Attila az atlétika egyik legkemenyebb számában, a 400 méteres síkfutásban tudott Európa legjobbja lenni.

Az eseményen levetítették a Füred TV erre az alkalomra készített filmjét. A sportoló pályafutását röviden áttekintő összeállításban Molnár Attila még, mint a Fut a Füred kisiskolás résztvevője is látható volt.

Az ünnepség végén Molnár Attilát lerohanták az iskola diákjai, akik több tucat autogramot osztott ki közöttük.

Molnár Attilával készített beszélgetésünk a 3. oldalon olvasható. **Martinovics**

Elismerés Zettwitz Sándornak

A Széchenyi-díjat olyan kutatók, tudósok és mérnökök kapják, akik kiemelkedő teljesítményükkel hozzájárultak a magyar tudomány és innováció fejlődéséhez. Idén Széchenyi-díjat vehetett át Zettwitz Sándor gépészmérnök, az 77 Elektronika Kft. cég alapítója, tulajdonosa.

Magyarország egyik leg-rangosabb elismerését március 14-én adták át a március 15-i ünnephez kapcsolódóan. A Széchenyi-díjat 1990-ben alapították azzal a szándékkal, hogy méltó elismerésben részesítsék azokat a kiemelkedő szakembereket, akik a tudomány, a műszaki fejlődés, az oktatás vagy az egészségügy területén maradandó és

nemzetközileg is elismert eredményeket értek el.

Zettwitz Sándor, az orvosi műszergyártás nemzetközileg is meghatározó alakja, 1986-ban alapította a 77 Elektronika nevű kft.-jét, visszaemlékezése szerint arácsi nyaralójukban született meg a vállalkozás ötlete.

A családi céget egy huszonhét négyzetméteres, bérelt lakásban alapították meg a család tagjaival, és ez a mai napig száz százalékban az ő tulajdonukban áll. A 77 Elektronika Kft. az első, mai értelemben vett magyar startupok egyike volt, nevében a mesebeli 77-es számmal. Azóta a hétszáz fős cég a világ minden részére exportál saját fejlesztésű vércukor- és vizelet-diagnosztikai eszközöket. A kiváló szakembergárdával, a folyamatos

innovációval évek óta tartani tudják vezető pozíciójukat.

„A munka minden másodpercét élveztem és élvezem” - nyilatkozta a cégvezetésben még mindig aktívan résztvevő Zettwitz Sándor a Füred TV-nek 90. születésnapján 2023. végén.

A család tulajdonában van a füredi Zelna Borászat is: Zettwitz Sándor unokája, Lukács Lilla, és a férje, Barabás Barna a farkókői szőlőültetvények megvásárlására alapozták a borászatukat.

A kiemelkedően sikeres 77 Elektronikának a budapesti cég mellett Balatonfüreden is van egy közel 3000 nm-es gyártó egysége. Zettwitz Sándor Balatonfüred mecénása is, sokféle módon támogatója a városnak. Gratulálunk az elismeréshez. **BFN**

Fotó: Kallus György / Világgazdaság

Tovább folytatódik a Forrás Sport Park fejlesztése

A „Balatonfüred, Forrás Sport Park komplex turisztikai fejlesztése” című, TOP_PLUSZ-1.1.3-21-VE1-2022-00039 azonosító számú projekt keretében 395,58 millió forintos támogatásnak köszönhetően tovább folytatódik a fejlesztés a város új szabadidős parkjában. Az uniós támogatás keretében kiépítenek egy új kerékpáros fogadóépületet, kialakítanak egy kis tavat, leárnyékolják a meglévő teraszokat és korszerű világítást kap a meglévő futókör.

A kerékpár fogadóépületének látványterve

A síház fedett pergolájának látványterve

A pályázatnak köszönhetően megépítenek egy sokak által várt és szorgalmazott új épületet, ami a helyi kerékpáros turizmus igényeit tudja majd kiszolgálni. A földszintes épületben pihenésre, szervizelésre alkalmas helyiségeket és a különböző rendezvények kiszolgálásához szükséges igényes vizesblokkokat alakítanak ki.

A három részre tagolt alaprajzú új lapos tetős épület első részében lesz a szerviz és közösségi tér, a középsőben az iroda, pihenő és tárolók, míg a harmadikban a vizesblokkok kapnak majd helyet. Az új épület tömegében egységes lesz, és majdnem teljesen körben fedett tornác veszi körül.

A fejlesztés keretében lefedik a síház pergoláját is. A meglévő

fászerkezetre kerül fel egy fehér színű elforgatható, alumínium lamellás hóálló bioklimatikus pergola, távirányítós vezérléssel. A pilérek közé alumínium szerkezetű új nyílászárók készülnek, szintén fehér színben. A támogatásnak köszönhetően lefedik a teniszház épületénél lévő tölgy színű fa pergolát is.

A pályázati támogatás lehetőséget biztosít a terület megfelelő megvilágítására is. Új kandelábereket

telepítenek és lámpákat szerelnek fel a meglévő futókörmel és a kerékpáros központ bekötőútján.

A területrendezés része a zöldfelület megújítása, aminek keretében kitisztítják a meglévő tó vizét, felújítják környezetét, megújítják a zöldfelületeket, illetve elbontják a jelenleg rossz állapotban lévő stéget és helyére újat építenek.

A központnál a tervek szerint 49 fát és cserjéket ültetnek el. **BFN**

Víz Világnapi témahét a Balatonfüredi Óvárosi Óvodában

„Kezdetben volt a víz, a vízből lett minden, és minden a vízbe tér vissza... /Thalész/

A Balatonfüredi Óvárosi Óvodában hosszú évek hagyománya, hogy megemlékezzenek a környezetvédelem napjairól. 1993 óta az ENSZ kezdeményezésére szerte a világon március 22. a Víz világnapja.

Így március 17-22-ig terjedő időszakban a víz, mint fő téma állt az óvodai élet középpontjában. Az óvodai nevelés tevékenységi formáin keresztül (játék, környezeti nevelés, verselés, mesélés, ének-zene, kézműves tevékenység, mozgás stb.) komplex módon dolgoztuk fel a víz témakörét. A programok, tevékenységek,

a dekoráció azt a célt szolgálták, hogy a gyermekekben tudatosítsuk a víz fontosságát, hogy mekkora kincs is a tiszta víz, amire nekünk mindnyájunknak vigyázni kell. Ennek keretében rögtön a hét első napján egy nagyon látványos 3D vetítésre voltak hivatalosak az óvodások a Városi Könyvtárban, ahol is megnézhetők hazánk, többek között a Balaton, a Tisza-tó, a Tapolcai-tavasbarlang csodás világát. A hét közepén a Nők a Balatonért Egyesület (NaBE) képviselői jöttek el óvodánkba, akik különböző - a vízzel, a vizek élővilágával - kapcsolatos játékokkal készültek erre a napra.

Az időjárás is kegyes volt hozzánk, így az udvaron játszhattak a gyerekek a sokféle, természetvel, kapcsolatos játékokkal. A gyerekek és felnőttek erre az alkalomra kék pólóban, ruhában jöttek óvodába. És ha már víz, a héten is mentek a nagycsoportosok úszni a helyi uszodába. A havonta hozzánk látogató Gergely bácsival pedig ezen a héten a Lépten-Nyomon foglalkozáson is előkerült a vízi élővilág.

A Víz világnapjával nemcsak a környezetvédelemre hívtuk fel a gyermekek figyelmét, hanem az egészséges életmódra is, és a vízfogyasztást népszerűsítve csatlakoztunk a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ (NNGYK) és az Oktatási Hivatal programjához, a Happy héthez (kísérletek, oktató videók, plakátok, játékok). A program célja, hogy szélesebb körben felhívják a figyelmet arra, miszerint is a legjobb szomjoltó a víz: nem hizlal, környezetbarát, és ha vigyázunk rá, sokáig könnyen hozzáférhető.

A közvetlen tapasztalat - és ismeretszerzésen alapuló, élményekben és programokban gazdag hetet tudhatunk magunk mögött.

Biacsi-Tógyer Zsuzsanna
óvodapedagógus

Víz Világnap a gleccserek védelmében

Az idei Víz Világnap a gleccserek védelméről szól, amik manapság gyorsabban olvadnak, mint bármikor. Kiszámíthatatlanná válik a víz körforgása. Emberek milliárdjainak az életét befolyásolja az olvadékvíz áramlásának a módosulása, ami szerte a világon árvizeket, aszályokat, földcsuszamlásokat és tengerszint-emelkedést okoz. A gleccserek védelmében meghirdetett világméretű kampányhoz csatlakozott a Nők a Balatonért Egyesület (NaBE), akik idén március 22-én ismét a Balaton körül, így Balatonfüreden is szerveztek programokat.

A Föld édesvízkészleteinek mintegy 70%-a hó vagy jég formájában van jelen a bolygónkon. Ivóvízellátás, mezőgazdaság és energiatermelés céljából közel kétmilliárd ember támaszkodik a gleccserekből, hóléből és hegyi vízfolyásokból származó vízre. 2023-ban a gleccserek több mint 600 gigatonnányi vizet veszítettek, ami az elmúlt ötven év legnagyobb tömegvesztését jelenti. A fokozott gleccserolvadás jelentősen hozzájárul a globális tengerszint-emelkedéshez, ami napjainkban körülbelül húsz centiméterrel magasabb, mint 1900-ban volt. Ha sikerülne 1,5 Celsius fokra csökkenteni a globális átlaghőmérséklet emelkedést, az megmenthetné a gleccserek kétharmadát, amik közül számos világhörökségi helyszínen található.

A Víz Világnapját 1992-ben, egy Rio de Janeiróban tartott nemzetközi konferenciát követően kezdeményezte az ENSZ közgyűlése. A 2025-ös Víz Világnap fő témája: „Őrizzük meg gleccsereinket!” Enyhítenünk kell a klímaváltozás hatásait, ebben pedig gleccsereink védelme és megőrzése elsőbbséget élvez. Csökkentenünk kell az üvegházhatású gázok kibocsátását, hogy lassítsuk a gleccserek visszahúzódását, emellett pedig

fenntarthatóbban kell kezelnünk az olvadékvizet is. Gleccsereink megmentése tehát kulcsfontosságú túlélési stratégia bolygónk és az egész emberiség számára.

A világméretű kampányhoz csatlakozott a Nők a Balatonért Egyesület, akik idén március 22-én is programokat szerveztek a Balaton körül. Perger Zoltánától, a NaBE Balatonfüred-Arács csoportvezetőjétől megtudtuk: több állomásból álló kincskereső játékot rendeztek, amire a Tagore sétányon lévő Bodorka látogatóközpontnál lehetett nevezni. A rendezvény közösségformáló esemény, ami tartalmasabbá teszi az érdeklődők szombat délutáni sétáját. A támogatók jóvoltából a résztvevők ajándékokat kaptak.

A csoportvezető hangsúlyozta: a harminc éves NaBE továbbra is elsősorban a Balaton védelméért küzd: a szabad partszakaszok és a nádasok megmaradásáért, a beépítések csökkentéséért. Az értékekre számtalan programmal hívják fel a figyelmet, a tapasztalataik szerint pedig már az óvodások is tisztában vannak a Balaton védelmének a fontosságával. A füredi rendezvény végén hagyományosan megkoszorúzták a tavat. Koszorúik kizárólag természetes anyagokból készültek. **Mórocz**

BALATONFÜREDI NAPLÓ
Balatonfüred Város Önkormányzatának havilapja

Kiadja a Füred Stúdió Kft.
8230 Balatonfüred, Kossuth utca 3.
Szerkeszti a szerkesztőbizottság
Felelős kiadó: Csorba Kata ügyvezető-főszerkesztő
Telefon: +36 (30) 216-1768

Feljéc: Pálffy Károly. Tördelés: Sági Tibor. Fotók: Füred Televízió. Nyomda: Prospektus Nyomda, Veszprém. Hirdetésfelvétel: +36 (30) 216-1768. A szerkesztőség jogának tekintve az olvasói levelek megrövidítését. Az olvasói leveleket az alábbi címre kérjük beküldeni: Balatonfüredi Napló szerkesztősége, Füred Stúdió Kft. 8230 Balatonfüred, Kossuth utca 3. E-mail: furedtv@furedtv.hu Lapunk a www.furedtv.hu honlapon is olvasható.

Új motivációt kell találnom

Interjú Molnár Attila Európa-bajnok atlétával

Fotó: MTI / Illyés Tibor

Molnár Attila alig két éve, hogy berobbant a magyar atlétika élvonalába, akkor 400 méteren országos csúcsot döntött, és a hazai világbajnokságon éppen csak lemaradt a döntőről. A füredi atléta a napokban történelmi sikert ért el, az első magyar futóként 400 méteres síkfutásban Európa-bajnok lett, majd pár napra rá a 4x400-as váltóval világbajnoki bronzérmes. Gyorsan beszél, röviden és radikálisan. Ránézésre könnyed, közvetlen, de van benne valami nyugtalan vibrálás is. Megfelelési kényszerről, családi traumáról, célokról és persze a futás lélektanáról beszélgettünk a 23 éves sportolóval.

- Szokatlanul későn, tizennyolc évesen kezdted el komolyabban atletizálni. Az eredményeket nézve, most ez úgy tűnik, hogy egyáltalán nem volt hátrány.

- Futballoztam éveken át, aztán a tanulás volt fontos, emiatt valóban későn kezdtem el az atlétikát komolyabban üzni. De biztos vagyok benne, hogy ez előnyömre vált, mert ha ezzel kezdek, akkor meguntam volna a futást. Ebben azért 10-15 év alatt ki lehet égni. Egyébként mindig futottam, hiszen ez az alapja minden normális sportnak, és már kis-koromban kiderült, hogy gyors vagyok, ezt az adottságomat kell kihasználni valahogy.

- Csapat sportolóként kezdted, ami meglepő, mert a futás egy monoton, nagyon magányos sport, úgy gondolom, teljesen más személyiséget kíván, mint csapatban játszani.

- Monoton a futás, de ha meg vannak a céljaid, akkor minden nap más, és nekem mindig voltak céljaim. Futóként csak magamra

számíthatok, egyedül állok ott a rajtnál és bár vannak segítőim, egyedül küzdök a felkészüléssel is. Itt nem lehet alibizni, az van, amit én egyedül megcsináltam. Rajtam áll, mi lesz – ez nekem nem teher, inkább biztosságot ad. A csapatsportban mindig lehet egy bűnbakot találni, akire ráfoghatod, miért nem sikerült úgy az eredmény, mint szeretted volna. Atlétaként nincs ilyen. Annyid van, amennyi munkát, edzést elvégezted a versenyre való felkészüléssel.

- Tudod, hogy mitől lett jobb a futásod? Gondolom a fizikai felkészülés, a taktika ilyenkor már nem változik radikálisan. Mi történt szerinted?

- Finomhangolás és karakterfejlődés. Soha nem voltam izmos, most sem számítok annak. Sokan kigyúrák magukat, úgy állnak neki atletizálni, jönnek is adott esetben a sikerek, de bennük így már nincs annyi fejlődési potenciál, mint bennem. Én látványosan tudtam fejlődni.

Megtanultam jól felkészülni. Tudom, hogy ami az edzésen meggy fáradtan, az a versenyen is

menni fog, sőt akkor élesítesz, pihentebb is vagy, tehát jobban kell mennie. Amit az edzésen megcsinál, annak a jobb verzióját meg tudod csinálni a versenyen. Ez a tudás magabiztosságot ad.

A kijárt utak nem érdekelnek, amit valaki már megcsinált, az nekem nem kell. Ha valamiben első lehetek, az viszont nagyon motivál. Az Európa-bajnokságot nagyon meg akartam nyerni.

- Emlékszel valamire a futásból? Egyáltalán van idő, energia ilyenkor gondolkodni?

- A 400 méterek általában teljesen kiesnek nekem, és ez a jó. Ha vissza tudok emlékezni a futásra, az azt jelenti, hogy nem futottam jól. De ez nem azt jelenti, hogy vegetatív állapotban lennék, a rajtgép előtt koncentrálnak kell lennem. Ott rendezetten, egy irányba kell haladnia a gondolataimnak, erős, masszív, stabil állapotot kell elérnem, amiből nem tudnak kizökkenteni.

A 400 méter nem sprint szám, hiába tartják hivatalosan annak. 400 métert nem lehet végig-sprintelni, nem szabad teljes erőből futni, ez még senkinek sem sikerült, így aztán az a legfontosabb, hogy önkormánytolt tudjál gyakorolni. Ehhez alázat kell és koncentráció. A rajthoz nyugalom kell, a futáshoz meg gyorsaság és kitartás. A rajton mindenképpen van még mit javítani, az első pár méterem nem az igazi. Viszont kitartó vagyok, ha elérem a végsebességemet, azt akkor nem hagyom alább. A mentális állapotom az erősségem.

- Egy éve, épp világbajnokságra készülve, hirtelen vesztetted el édesapádat. Előfordul, hogy egy ilyen trauma egy egész életre szóló löketet ad az átélőjének. Esetekben nem lehet erről szó?

- Az elején nagyon megtépett édesapám halála, nem is igazán tudtam, mihez kezdjek. Egy ilyen trauma bekap, megrág és kiköp, azután kezdődhet csak el a feldolgozás. Muszáj volt ezt elrendezni magamban, mert különben teljesen magam alá zuhanok. Mindig érte is futottam, ebben tehát az elvesztése nem hozott változást. Legbelül mindig egyedül vagyunk, de a halálával végképp tudatosult bennem, hogy egyedül maradtam, csak magam vagyok. Még nem tudom megmondani, hogy mindez mentálisan mit tett hozzá a sportolói teljesítményemhez. A feldolgozás erős alapot ad, de nem gondolom, hogy a trauma átélése erősített volna, többet veszt el, mint amennyit ad.

- Erős megfelelési kényszer van benned?

- Van bennem megfelelési kényszer, de szerintem mindenki van, ha másnak nem is, akkor saját magának akar megfelelni. Mindenki tegye fel a kérdést magának, hogy olimpiai bajnok lehetne, de nem mondhatja meg senkinek, és nem oszthatja meg az örömét senkivel, akkor elvinné az érmet? Volna így értelme? Érte így valamit? Én a közösségemért, az országomért, a családomért, a barátaimért futok, persze magamért is, de messze nem ez az elsődleges.

- Sikeres lettél. Hogy vagy most?

- Megcsináltam, amit el akartam érni. Most először érzem elégedettséget. Siker élményem van, de hogy sikeres vagyok-e, azt nem nekem kell eldöntennem.

- Balatonfüredhez milyen a viszonyod?

- Hiába tartózkodom sokat Budapestben, nem köt oda semmi. Füreden vagyok itthon, ide tartozom. Sajnos ritkábban tudok hazajönni, mint szeretnék, csak 2-3 hetente van erre lehetőségem. A kedvenc helyem a Tamás-hegy a kilátóval és az ösvénnyel. Csak becsukom ott a szemem és minden rendben van.

- Az Európa-bajnoki döntőben a célba érés után szinte azonnal kamera előtt nyilatkoztál, láthatóan szinte sokkos állapotban. Nincs ellenedre ez?

- Egyáltalán nem, sőt, kifejezetten jónak tartom, mert ilyenkor az ember kellően spontán, nem tud hazudni. Szerintem egy sportoló magas pulzussal, oxigénhiányosan is tudjon megnyilvánulni. Később kitisztult fejjel már nem olyan érdekes, ki mit mond.

- Volt egy kiszólásod, hogy Szoboszlai Dominik mellett nehéz lesz megnyerned az év sportolója címet. Ennyi-re fontos ez neked?

- Ez csak egy poén volt, amit sokan félreértettek. Nem érdekel az év sportolója díj, azt kívánom, hogy legyen nálam sok jobb sportoló, mert az azt jelenti volt egy jó évünk.

- Hogyan tovább? Mi lehet az új cél?

- Fogalmam sincs. Jelenleg üres vagyok. Az biztos, addig szeretnék futni, amíg örömet lelem benne. Eddig az hajtott, hogy egyszer nekem játsszák el a Himnuszt. Ez most megtörtént. Az a 60 másodperc nagyon jó volt. Igaz, nem tudtam ott megünnepelni és igazán feldolgozni sem az aranyérmet, mert utána közvetlenül jött a világbajnokság, ahol teljesítenem kellett. Nagyon kevés volt az idő a kettő verseny között, nehezen találtam meg az újratöltődést, nem is igazán sikerült, de futottam, amíg bírtam. Most, hogy itthon vagyok, igyekszem megélni az eredményeket.

Kell találnom egy új motivációs tényezőt, ami miatt az ember kibírja a poklok poklát, az edzéseket. Csak a célok érdekelnek, amiket magamnak felállítok, csak ez az érték. Egy hét pihenőm van, utána el kell kezdenem újra ismerkedni a futó pályával. Addigra meg kell találnom a motivációm. Ezen vagyok. **Martinovics**

Szupermenzát vezethetnek be a füredi közétkeztetésben

190 millió forintból újulhatnak meg a füredi iskolai konyhák és étkezők. A szolgáltató egy ún. szupermenza bevezetését is javasolja, ami ételválasztási lehetőséget teremtene, nem lenne mennyiségi korlátozás, és a kidobott ételmaradékokat is minimalizálnák. A szupermenza bevezetéséről a szülők dönthetnek, a felújítást és az eszközbeszerzéseket azonban mindenképpen megvalósítják.

Az országban már több helyen bevezették a szupermenzát. A képen egy felújított iskolai menza látható.

A füredi református általános iskola 2012 óta működik az Iskola utcai épületben, ami önkormányzati tulajdonban van, a fenntartói jogokat pedig a református egyház község gyakorolja. Az iskola épülete az elmúlt években jelentősen megújult, de komoly adósság az alsorsori konyha és étkező korszerűsítése, ahol a Hungast-Bakonygaszt üzemelteti

a főzőkonyhát. Innen szállítják ki az ebédet a többi iskolába és a szociális ellátottakhoz.

- *Nagyon örülök, hogy egy pályázat segítségével, a városi önkormányzat támogatásával és a Hungast anyagi forrásaival ezen a nyáron végre az alsorsori konyha és étkező megújulhat – mondta kérdésünkre Rojtos Norbert, az intézmény igazgatója.*

A református iskolában és óvodában jelenleg 289 gyermek és pedagógus van, közülük 239-en étkeznek az iskolai menzán. A szolgáltató nemrég egy úgynevezett szupermenza ötletével állt elő, ami ételválasztási lehetőséget teremtene, nem lenne mennyiségi korlátozás, és a kidobott ételmaradékokat is minimalizálnák. A füredi szolgáltató svéd modellt vett alapul a szupermenzához, ahol egy leves, két főétel és egy hideg szortiment is része a kínálatnak. Magyarországi kutatások szerint a közétkeztetésben felszolgált levesek 80%-a végzi ételhulladékként. Ezen is szeretnének változtatni.

- *A gyermek- és diákétkeztetésben rendelet szerint adni kell gombát, halat és borsot, mint például a máj, mert ezek olyan ásványi anyagokat és nyomelemeket tartalmaznak, amikre a fejlődő szervezetnek szüksége van, viszont a gyerekek nem szeretik vagy nem is ismerik őket. Ugyanis a kisgyermekek szülei is olyan generációhoz tartoznak, akik kevesebb féle ételt fogyasztanak. A közétkeztetésbe belépő gyermekek jellemzően öt-tíz ételt ismernek és kedvelnek, ami rendkívül szűk szortiment – tudtuk meg Enyedi Csabától, a GVC Group kommunikációs igazgatójától.*

A nem ismert ételeket a gyerekek kóstolás nélkül visszaküldték. Enyedi Csaba szerint azokon a helyeken, ahol már bevezették a szupermenzát, a reszelt máj, a gombapörkölt és a harsapaprikás rekordokat dönt.

- *A gyerekek nem az előre kitálat, nagy adagot kapják, hanem megkóstolhatják, felfedezhetik az ételeket, nem érznek nyomást, hogy meg kell enniük a kapott mennyiséget. Akárhányszor szedhetnek, kóstolhatnak, biztatjuk is őket erre, csak egy nagy kérésünk van: az étkezés végén legyen üres a tányér! A gyerekek így megtanulják, hogy mennyit érdemes szedni, ne pazaroljunk az ételt – érvelt a szupermenza mellett Enyedi Csaba.*

A magyarországi közétkeztetés az 1950-es évekig vezethető vissza, a cél pedig az volt, hogy az étkeztetésbe bevontak a legkedvezőbb áron lakjanak jól. Ez a megközelítés évtizedekig nem változott. 2014-ben fogalmazódott meg a szándék, hogy a társadalmat, azon belül is felnövekvő generációt el kell mozdítani az egészségesebb ételek irányába. A 37/2014 EMMI-rendelet többek között szabályozta a só és a cukor mennyiségét, illetve a felhasznált alapanyagok gyakoriságát. Ez elég messze esett a zsírosabb, fűszerebb magyar közizléstől, és a gyerekek is idegenkedtek az új ételektől, pedig ők nem feltétlenül igénylik az erős fűszerezést. A tálalási módszerben még ennyi változtatás sem történt: maradt a tálalás előre kiadott adag.

A helyzet külföldön sem egyértelmű, például Svájc egyes kantonjaiban szülői és fogyasztói elégedetlenség miatt meg is szüntették a közétkeztetést, a szülők később ledolgozandó szünetet kaptak a munkahelyükön, hogy elvigyék a gyerekeket ebédelni. Magyarországon jogszabály írja elő, hogy az intézményi fenntartónak kötelező megoldani a közétkeztetést.

Magyar kutatások szerint az 1980 előtt születettek ragaszkodnak a leveshez, a később születettek megeszik, de nem ragaszkodnak hozzá, a kétezer után születettek számára pedig nem ritkán egy értelmezhetetlen fogás. Közép-Európa leveses népeinél is megfigyelték, hogy egyre kevesebb leves fogy. A világgal együtt az étkezés is felgyorsult, kevesebb időt szánnak rá. Az otthonokban is kevesebb a főzés, és már nem a klasszikus fogások készülnek.

A sorban állás megszűnésével az étkezési idő hosszabb lesz, így egészségesebbé válik a táplálkozás. A főzéshez használható alapanyagok körét egy minisztériumi rendelet szabályozza. A füredi szolgáltató a hazai beszállítók nyersanyagait részesíti előnyben, akik a nagy megrendelés szám miatt hajlandóak az ő receptúrájuk alapján elkészíteni az alapanyagokat, amikbe nem kerül adalékanyag, tartósítószer és túl sok só. A szolgáltató a speciális étkezési igényű gyerekekre is gondol. A diót, a földimogyorót és a számmagot például már korábban kivezették a közétkeztetésből. A speciális étrend megnevezésével minden gyermeknek minden napra külön, névre szóló dobozban érkeznek az étel.

A tervek szerint minden füredi helyszínen az étkezés környezete is megújul: könnyen tisztán tartható, színesebb lesz, és tartalmas üzeneteket helyeznek majd el. Mindenki szívesebben étkezik egy kellemes, otthonos helyen, ahol a nap egyik fénypontja is lehet a közös ebéd. A füredi szolgáltató szindinamikát, kevés

betűvel és sok képpel, vidámsággal edukációt is vállal. Ígértük szerint a dizájnberendezések a praktikumot is szolgálják. A szupermenza bevezetését a szülők véleményezhetik, a felújítást és az eszközbeszerzéseket azonban mindenképpen megvalósítják.

- *Százkilencvenmillió forint a teljes beruházás, ami magában foglalja mindhárom iskola felújítását. Ebből nyolcvanmilliót vállal az önkormányzat saját forrásból biztosít. Ezt a saját forrást csökkenti egy huszonötmillió forintos pályázati támogatás – mondta kérdésünkre Gajdos Attila, az önkormányzat projektmenedzsere.*

A három iskola felújítása egyszerre történik az idei nyáron, a szeptemberi iskolakezdéskor már az új állapottal találkozhatnak a diákok.

- *A korszerűsítés következtében teljes egészében megújul és ki is bővül az ebédlőnk, a főzőkonyhába pedig számos új eszköz és technikai berendezés kerül, különös tekintettel a légtechnikára, ami az épület komoly hiányossága. Bizunk benne, hogy a következő tanévtől már ez is megoldódik – tette hozzá Rojtos Norbert. **Mórocz***

A mai generációt szokás körülrajongott helikopter-gyerekeknek is nevezni, akik nem vesznek részt a házi munkában, például a mosogatásban, a szemét levitelében. Tapasztalatok szerint a szupermenzán étkezők – pedagógusi segítséggel – percek alatt elsajátították az ételszedés fogásait.

Magyarországon rendelet szabályozza a változatosságot, vagyis hogy a gyerekek által kedvelt ételek milyen gyakorisággal kerülhetnek az asztalra. Tésztákkal például gyorsan növelni lehet a fogyasztói elégedettséget, de száraztésztából készült főételek tíz napon belül mindössze kétszer adhatóak.

Tűzben-vízben a Balaton-felvidék bőre

A Balaton-felvidéki kőzetek álomszerű továbbélése tűzben-vízben, gömb- és táblafelületen, papíron és papírban – Néma Júlia Ferenczy Noémi-díjas keramikus alkotásaiból látható kiállítás július 12-ig a füredi Huray-villában. Az összképet férjének és munkatársának, a Lucien Hervé és Rodolf Hervé-díjas Czigány Ákosnak a fotói egészítik ki. Érdekes egybecsengés, hogy a szomszédos MODern MŰtárban (MOMU) április 12-től Lucien Hervé hommage-kiállítás nézhető meg.

Balaton-felvidék vulkáni és üledékes kőzeteiből kinyert talajminták felhasználásával Néma Júlia egyedi porcelán- és kőedénytárgyakat készített, amikre festői módon kerültek rá a mázak. Ezeket a természetes pigmentanyagokat a földképeihez festékként is használja, illetve az összegyűjtött mintákat a papír anyagával kombinálja. A kézzel merített papírba kevert agyagok és ásványok különleges vizuális hatásokat, textúrákat és mintákat eredményeztek. Ennek a folyamatnak az eredménye egészen egyedi és megismételhetetlen, a dinamikus és makrokozmikus folyamatoktól a monokromatikus, elemi és nem hivalkodó felületekig terjed. A lírai kompozíciók Néma Júlia költői alkímájába engednek bepillantást.

A folyamat kezdeteként a művész a kőzeteket és ásványokat (például bazaltot, füredi mészkövet és deveseri iszapot) fatüzelésű kemencéjében, ezerháromszáz fok fölötti hőmérsékleten

megolvasztotta, és a folyékony anyag mozgását figyelte: milyen módon olvad és terül, hogyan szilárdul. Saját magyarországi agyagját színes, a porcelánt pedig fehér alapfelületként használva először gömbformákra csurgatta rá a megolvadt kőzeteket, amik változatos bolygókká váltak. Így született a litoszféra-sorozat, a felületekhez még a fatüzelésű kemence hamuja is hozzáadódik. Következő lépéseként Néma Júlia azt figyelte meg, hogy mi történik, ha vízszintes, illetve függőleges síkfelületekre vagy lencsére önti a megolvadt anyagot. Ezekből a szabad mozgásokból lettek a tabulák (tábla) és a sztélék (hasáb, oszlop), amik az anyag megőrzési, konzerválási szándékát is magukban hordozzák.

A bazalt kiemelt szerepet kap a kiállítóterben. Czigány Ákos nagyméretű fotóján a Haláp hegy, mint kőszobor látható, a felhagyott bánya egyszerre a tájat, benne pedig az embert és a tájhasználatot is érzékelteti. Júliának

Czigány Ákos és Néma Júlia a füredi kiállítás építéseinél.

fontos, hogy munka közben legyen nála egy kőzet, ami az emléken kívül a témájához köti. Egyik kedvence egy bazaltdarab, ami gyerekkori emlékeit idézi fel. A bazaltorgonák töresei javarészt ötszögűek, Néma Júlia ezt a formáját egy sorozatban dolgozta fel kerámiából, Ákos pedig a fazekaskorongra helyezve, többféle sebességgel megforgatva fotózta le. A korongozás kozmikus, körkörös forgása a litoszféra-sorozat bolygóira is utal, a bazalttömbben pedig izgalmas, hogy a geometria és az organikus forma határán mozog, de a kemény, sűrű vulkanikus kővek egyfajta lágyaságot is képviselnek.

A legújabb földképeit Néma Júlia a Föld bőrének hívja, ezeken megidézi a föld felszínén jelen lévő kőzeteket, agyagot vagy vizet. A finom porrá őrölt kőzetet egy kötőanyag segítségével viszi fel a papírra, illetve papírmerítés közben magába a papírba is beledolgozza. A tűz után tehát a vízben való mozgás lett a művészi kutatás tárgya. Merítés közben a papír anyaga úgy néz ki, mint egy felhő, amiben az őrölt kőzetpor alkotóelemei finoman mozognak.

Tiszta, egyszerű, geometrikus formákkal dolgozik Néma Júlia, így kerülve közel az anyagok

természetéhez. Többmillió éves távlatot átfogva a Balaton-felvidékről, mint természetvédelmi területről szigorúan művészeti céllal, kis mennyiségű, maroknyi anyagokat gyűjtött az alkotó, a Bakony-Balaton UNESCO Geopark csoportvezetőjének, Korbély Barnabásnak a jelenlétében. A mitikus távlatok, a transzformációk, az energiával telített tüzes közeg erős művészi hatást váltottak ki Néma Júliából, az olvadás-mozgás-megszilárdulás pedig a Föld keletkezésével párhuzamos folyamatokat idézett fel benne. A műtárgyakon kívül használati tárgyak is érkeztek Füredre. Az EKF-es japán-magyar programnak köszönhetően szintén Balaton-felvidéki kőzettekkel bevont, teazertartáshoz használható tárgyak is bekerültek a füredi vitrinekbe.

Néma Júlia Ferenczy Noémi-díjas képzőművész, Magyar Formatervezési Díjas porcelán- és kerámiatervező. Tanult Spanyolországban és az Egyesült Államokban, kutatott és kiállított a kerámia ősi hazájában, Japánban, szakmai tevékenysége pedig kiterjedt Kínára, Dél-Koreára, az USA-ra, Kanadára, Dániára és Franciaországra. Nemzetközi folyóiratokban publikál. 2012-ben pedig doktori fokozatot szerzett.

Mórocz Anikó

HELYTÖRTÉNETI KERESZTREJTVÉNY

Orosz István grafikus, plakáttervező, rajzfilmrendező, író tárlata a Vaszary Galériában június 22-ig látható. Az ő nevéhez fűződik az az ikonikus választási plakát, amin "a hazánkban ideiglenesen állomásozó" szovjet katona tarkója látható az orosz felirattal, magyar fordításban: "Eltársak, vége!" A balatonfüredi kiállítás a rendkívül sokoldalú művész teljes életművéből nyújt izelítőt. A feladványunk Orosz István egy idézett mondata a kiállítás alkalmából Balatonfüreden megjelenő *Az idő klaviatúrája* című kiadványból, amit Török András, a kiállítás kurátora készített.

TÖRÖK ANDRÁS		... DELON, FRANCIA SZÍNHÉZ (1935-2024) HALFAJTA		KÁLIUM VEGYJELE	ELEMÓZSIA	LUCKY ...; WESTERN HŐS	HARMADIK SZEMÉLY	SOM SZÉLEI!	RIGOLYA RÜGYKEZDÉTI ÖSSZERAKOTT GABONA	FELFRISÍT, ÉLÉNKÍT
VÉGTENENÜL SOK DUPLÁN A VIZEK VÁROSAI!										FELVIGYÁZ
FONTOSKODÓ, SZÍNLELT MÉLTÓSÁG				LUTÉCIUM VEGYJELE			REGÉNYT LÉTREHOZ			
...SHAN; KINAI HEGYSÉG				MENET-TÉRTI			AMERIKAI TAGÁLLAM			
HARGITA RÉSZEI!			FIUME (RIJEKA) SZLOVÉN NEVE				BECÉZETT FÉRFINÉV			TUDOMÁNYOS INTÉZETUNK
ALÁZATOS, SZÓFOGADÓ										ZORRO JELE
RÁDIUSZ		FŐVÁROSI SPORTKLUB				AKARAT VÉGE!		ASZPIK KÖZEPE!		HALKAN, ZENEI MŰSZÓVAL
ELSŐK KÖZÖTT TELJESÍTŐ		ÁBÉCÉNK ELSŐ BETŰJE				MAGA ELŐTT NYOM		TÖMLŐCBE VET		
MŰLT ÉVBEN	HEGYVIDÉKI	RÓMAI OTÓS	MEGFEJTÉS							G
FÉL AKTA!			... ANYÓ; PEER GYNT ANYJA							
				IRÍDIUM VEGYJELE		OKLAHOMA HATÁRAI!		MITIKUS BRIT KIRÁLY KÉREKET ÖLD		
		PORTUGÁL EGYHÁZI LOVAGREND VOLT		ÁLÓLTÖZET		BECÉZETT EMILIA			NÁD RÉSZ!	KORTÁRS FILMRENDEZŐ (BÉLA)
ALUMÍNÍUM VEGYJELE		ÁRAMFORRÁS		RÉGI HÜROS HANGSZER		FEDEZÉKÉBE CSÚSZTAT				
TÖBB AMERIKAI PÉNZ-NEM NEVE		FRANCIA TERÜLET-MÉRTÉK				SZÍNES TV-KÓDOLÁSI RENDSZER				
GÖRÖG EREDETŰ NŐI NÉV				KENŐOLAJ MÁRKA		... DIAVOLO; AUBER VÍGOPERÁJA PEMPÓ DARABJA!				IDŐ JELE
				ANGOL NÉVELŐ						IDŐSZÁMÍTÁSUNK ELŐTT, RÖVIDEN
SÚLYARÁNY, RÖVIDEN		JERUZSÁLEMI TÖRTÉNELMI BEJÁRATA						TAGOLT TENGERPART		
		EMEZ						ELEKTRON		
ITT, ALSÓBB SZINTEN						BEJÁRATI CSARNOK, FOGADÓTÉR				

BALATON SZABADIDŐ ÉS KONFERENCIA KÖZPONT
BALATONFÜRED,
HORVÁTH M. U. 64.

ÁPRILIS HAVI PROGRAMOK:

- Silver Star táncverseny
- Nyugat – Magyarországi Acro Dance Táncverseny
- Rock Star Országos Acro Dance Táncverseny
- 18.00 BKSE – Gyöngyös NB-I-es bajnoki kézilabda mérkőzés
- 18.00 BKSE – Budakalász NB – I-es bajnoki kézilabda mérkőzés

A messze földön híres ezüstitakodalmom Füreden

Nagypám emlékirataiból most derült ki, hogy nagypám Jókaival egy napon született, február 18-án, 1860-ban. Talán innen is eredt fokozott érdeklődése az író iránt, s füredi élményeit gondosan rögzítette feljegyzéseiben. Ezekből következik egy részlet.

Azért mindenható én sem jutottam, be, bár elég eleven, olykor szemtelen suhanc voltam. Szegény édesanyám panaszkodott is Hertelendyné szomszédasszonyunknak, hogy vajon mi lesz ebből a gyerekből, soha nem nő be a feje lágya. Ezen a délutánon is a színházba akartam befurakodni, mert mire odaétem, már színültig volt, engem meg folyton hátra lökdöstek. Így csak a zajokat meg a rivalgó éljenekeket hallottam. Jókai Mór ezüstitakodalmát ünnepelték itt Balatonfüreden, illetve kiderült, hogy az egész ország köszöntötte őt, sőt az egész világ küldte a jókívánságait.

Ezt a dátumot nem felejttem el soha. Igaz, egy nappal korábban

1873. augusztus 28-án volt az ünnepség, ők pedig augusztus 29-én esküdtek össze még 1848-ban. Az volt ám az esküvő! Jókai megszöktette Laborfalvi Rózát, Róza pedig Mórictot. Vagyis egyszerre szöktek meg a Svábhegyről Jókai édesanyja de még inkább Petőfi elől. Petőfi annyira szerette Jókait, akit legjobb barátjának tartott, hogy minden dolgába beleártotta magát. Így aztán sehogy sem tetszett neki, hogy Móríc egy színésznőt vesz feleségül.

Mivel ő maga is járta az országot Thália szekereiben, tudta, tapasztalta, hogy a színésznők erkölcsi hagynak némi kívánnivalót maguk után, de hát ilyen volt a vándorélet, volt rá mentségük.

Meg az sem tetszett neki, hogy Laborfalvi Róza nyolc évvel volt idősebb Mórícnál, akkor ez azért elég szokatlannak számított s nem fordult elő gyakran. Idősebb nő, fiatal férfi – ebben valami erkölestelenséget láttak. Harmadjára pedig amitől aztán végleg ideges lett: tudta, hogy Rózának már van egy tizenéves gyermeke, (szintén Róza) mégpedig balkézről szerevezve, ami szintén nem volt szokatlan ezen az érdekes, de szép pályán. Főleg ha tudta, hogy a kislány apja Lendvai Márton, a kor nagy színésze volt. Akit az egyik legszebb férfinak tartottak Magyarországon, Róza pedig a legszebb lány volt széles e hazában. Leszámítva azt kis apróságot, hogy Lendvainak ekkor már volt felesége, az ugyancsak tündérszép Hivatal Anikó.

Mindezek után, mivel Jókai semmilyen rábeszélésre – pedig már majdnem öltre mentek – nem volt hajlandó elállni a házasságtól,

Petőfi riasztotta Móríc anyját, a kedves jó özvegy Pulay Máriát, aki aztán sietett is Pestre, mert hát az ő szigorú hite még jobban elutasította ezt a tervezett frigyet. A történet innen kezdve

Jókai Mór és Laborfalvi Róza ezüstitakodalmi fotója (1873).
Forrás: mnmkk.hu/jokai200 - Fotó: Lengyel Samu

eredtek, s valahogy megtudták, hogy mire készülnek a Jókai-világban s már 26-án meg is jelent az országos lapokban a nagy évforduló híre. Jókairól a legkisebb dolgot is megírták, ha megérkezett Füredre, de az is benne volt kis hírként az újságokban, ha elutazott a fürdőről. Hát még egy ezüstitakodalmom!

A fürediek gyorsan döntöttek, nagy szervezésbe fogtak. Volt ott néhány ügyes tapasztalt szakember mint például ez az Écsy László igazgató. Az előnapon augusztus 28-án az éppen Füreden vendégeskedő Arady Gerő társulata a színházban előadta

Jókai egyik művét, a Szigetvári vértanúkat (erről maradtam le én), illetve csak annak az első felvonását. Majd innen az író világhoz vonultak (a sorban már ott voltam én is), ahol szerenádokat adtak tiszteletükre, amit a kapuhoz kisiető Jókai szép szavakkal köszönt meg. A Kandó Gyula vezette cigánybanda játszott a villa előtt, ők is nagyon örültek, hogy részesei az ünnepnek. Az biztos, hogy Jókai kedvenc dala is felhangzott, ez a híres-kedves: Cserebogár, sárga cserebogár.

A füredi postásnak pedig majdnem leszakadt a keze. Percenként érkeztek a köszöntő

Dörre Tivadar: Balatonfüred, Jókai Mór nyaralója a partról.
Forrás: mnmkk.hu/jokai200

Jókai és hitvese szívesen énekelték ezt a dalt kettesben a füredi villájukban:

„Az én rózsám kis gunyhója
Többet ér, mint Buda vára
Ragyogó, csillagom, galambom
Mert Buda vára a németé,
De a gunyhó a rózsámé,
Ragyogó csillagom, galambom.”

hosszú, ámbar rövid idő alatt zajlott le. Végül is a Svábhegyen kötöttek ki, ahová éppen felfelé tartott a két aggódó ember, mire Jókaiék a hegy másik oldalán futottak le a szőlők között, s meg sem álltak Rákoscabáig, ahol házasságot kötöttek. Mindez történt 1848. augusztus 29-én.

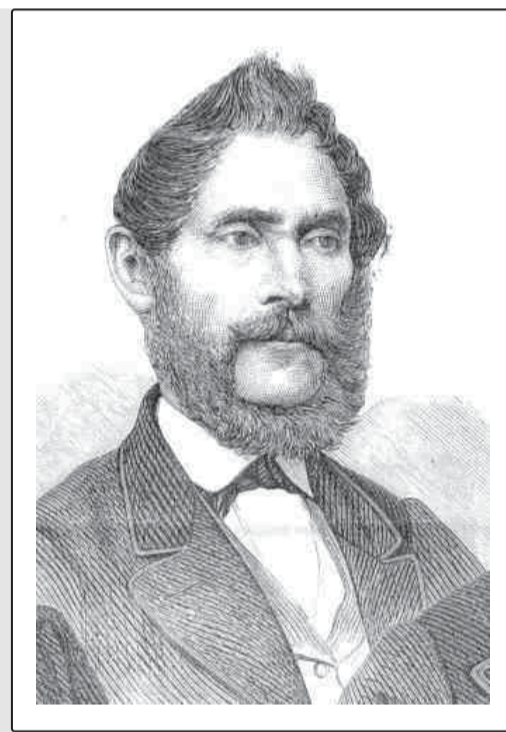
Ezért is tervezték Jókaiék, hogy akkor most Füreden ezen a napon megünnepelik ezt a szép évfordulót. Ám kimondottan csak kettesben és meghitt csendben, mindenféle felhajtás nélkül – gondolták ők, de nem számoltak az újságírókkal, akik minden érdekességnek a nyomába

A füredi nyári színház az ezüstlakodalom idején.
Forrás: Lipták Gábor Városi Könyvtár / Helytörténeti Gyűjtemény

A házaspár tiszteletére A szigetvári vértanúkat adták elő. A képen a pesti előadás színlapja látható. Forrás: mnmk.hu/jokai200

A házaspárt felköszöntötte Vaszary Kolos bencés tanár, Fischer Mór a herendi manufaktúra tulajdonosa és Écsy László fürdőigazgató is.

levelek, táviratok, három napig hordta a szerencsétlen, a végén már nagyon fújtatott, s alig tudott erőt meríteni a Jókaiék szakácsnője töltötte szőlőpálinkából.

Másnap, augusztus 29-én Jókaiék nagyon előrelátóan átmentek a fürdőtelep fényirója, azaz a fotográfusa, Lengyel Samu műtermébe, ahol több fotót is készítettek róluk. Nem akarom kibeszélni a dolgot, de akinek szeme van az látja: a színpadok egykori fényes királynője erősen megöregedett már. Hát bizony, ahogy olvastam valahol, a színésznők kétszer hálnak meg, először, amikor megöregszenek, másodszor, amikor már tényleg a halálukon vannak. De csak az első halál a kellemetlen nekik.

Dél előtt egymásnak adták a villa kapujának kilincsét a vendégek. Elsőként a Szeretetház igazgatója, Molnár Aladár érkezett egy fiúcsapat kíséretében, amelynek tagjai közül az egyik gyermek az igazgató úr beszéde után maga is pár betanított mondatot mondott, majd hazafias dalokat énekeltek. Ezután érkezett meg a Füred férfi közönségét jelentő csaknem ötven férfivendég, akiket már csak a villa kertjében lehetett fogadni. Milyen véletlen: az éppen Füreden pihenő Tarczy Lajos professzor Jókai egykori pápai tanára is megjelent s ékes beszédben mondta el, hogy ő már

akkor tudta, hogy ebből a fiúból nagy ember válik. Amikor elolvasta a pápai önképzőkörben negyven évvel ezelőtt Jókai első pályanyertes beszélyét, „Az isten ujjá”-t megjósolta, hogy ez a Mór fiú a jövő nagy regényírója lesz. A sort a bencés rend küldöttsége zárta, amelynek az élén Vaszary Kolos pannonthalmi főapát állt, Füred rendszeresen visszatérő vendége, aki nagyon szép s meghatározó beszédben köszöntötte az „ifjú párt”. Jókai meghatottan válaszolt külön-külön minden köszöntésre. Az meg szintén nagy eljént váltott ki, amikor Jókai bejelentette, Füreden éppen egy új regényen dolgozik, egyelőre ez a címe: A jövő század reménye. (Aztán a megjelenéskor kiderült a pontos cím: A jövő század regénye. Jó vastagra sikeredett.)

Felvonult a füredi nők küldöttsége is élükön Sennyey Pálné önnagyságával. A hölgyek nem jöttek üres kézzel, „díszbokrétákat s szép gyümölcsöket” hoztak s melléjük tett gyorsan Écsy úr két átalag füredi bort, de a nemesebb fajtából. S még mindig nem volt vége, megérkezett a színészek társulata, akik szíves kívánságukat adták át Jókainak, a híres drámaírónak.

Este pedig előkelő társaság ült össze a villában, ezt is megírták a lapok, onnan van az én nagy

tudományom. Tizenkét főre terítették, elsőként Écsy László mondott pohárköszöntőt, kívánva Jókaiéknak, hogy az aranylakodalmaikat is ilyen jó egészségben éri meg. Majd ajándékot adott át a szintén jelenlévő Fischer Mór a herendi manufaktúra tulajdonosa, egy gyönyörű, „áttört művi” gyümölcstartót hozott ajándékba. Egészen késő estig tartott az ebéd, de Jókaiék szemmel láthatóan már belefáradtak az ünnepségekbe ezért a társaság tagjai illő módon elköszöntek.

Mindezt mint mondom, főleg az újságokból tudtam meg, de aztán mások is beszéltek ezt-azt, hiszen fürediek rettentő büszkék voltak, hogy a világhírű író és felesége itt ünnepeltette magát ezen a ritka évfordulón. Jó pár évvel később, egy pesti találkozásunkkor emlékeztettem Jókait arra, miként szorultam ki az ünnepségükről, s milyen visszhangja él még most is a fürdőtelepen. Jókai mosolygott:

– Hát akkor ezt nézd meg öcsémuram – S egy díszes mapát tett elém. Regimentnyi levélben s táviratban lapozhattam, egyik meghatóbb szövegű volt a másiknál. – Ezt a kettőt figyelmesen olvasd – folytatta Jókai – ám nagyon vigyázz rájuk, ezek már történelmi ereklyék is.

Az egyik táviratot Arany János küldte. Jókédvü köszöntés

volt, mert így szólt: „Nevem dacára se tehetem magam, Istent kérem tehát, hogy ezüstmenyegzőjüket lassanként aranyozza meg.” Ezen jót nevetünk, Arany milyen vidáman játszik a nevével. Megemlítettem neki, hogy tudja-e, egyszer Arany János özvegye is pihent Füreden. Itt járt a rajongva szeretett s olyan gyorsan elveszített kis unokájával, Széll Piroskával. Én magam is többször találkoztam velük, talán 1883-1884 nyara lehetett, illően köszöntem is, de nem csatlakoztam hozzájuk, szemmel láthatóan magányosok akartak lenni sétáik során.

A másik távirat pedig Tisza Kálmántól érkezett. A „Generális”

ahogyan tisztelői és ellenfelei nevezték, ekkor még nem volt miniszterelnök, de Jókai úgy fogta a táviratot a kezében, hogy érződött: szinte már akkor a magyar kormány első emberének tekintette az öreg Tiszát, aki annak idején képviselőnek választotta, és pártjának hűséges hívet faragott belőle. Tisza az ünneplés napjaiban nem volt Magyarországon, Ostendében pihent, ezért késett a távirat feladásával, ki is derült belőle: „Kedves Barátom! Remélem a távol tengerparttól elkésve is szívesen veszed s illetőleg veszitek egy igaz barátod üdvözlését. Nem lehettem oly szerencsés Nejed ő nagyságának és neked személyesen fejezni ki jó kívánataimat, de ezen sorokban óhajtom tudatni, hogy senki melegebben nem kívánhat nektek jót, mint én, s hogy teljes szívvel részt veszek azon országos üdvözlésekben, mely irányodban ez alkalommal is kifejeztem...”

Vaszary Kolos, aki primásként már Jókai füredi telek szomszédja lett, még húsz esztendő múltán is emlékezett erre fényes két napra. Amikor 1894-ben Jókai 50 éves írói pályáját ünnepelték, titkárával együtt megjelent – már mint esztendőm őrsek – Jókaiék lakásán, s jókedvű beszélgetés közben emlegette a füredi nagy ünneplést: „Az ezüst menyegzőn Balatonfüreden én voltam a község tolmácsa, jó húsz esztendő múlva már most az aranymenyegzőn fejezem ki őszinte szerencsekívánataimat.”

Nem tudom, de lehet, hogy Jókai sok-sok füredi emléke közül ezt őrizte meg leginkább s legszívesebben az emlékezetében.

Dr. Praznovszky Mihály

A cikkben megjelenő személyek sorrendben:

Écsy László (1807-1895) fürdőigazgató
Arady Gerő (1829-1892) színész és színigazgató
Kandó Gyula híres pécsi cigányprimás
Lengyel Samu (1827-1888) fényképész
Molnár Aladár (1839-1981) pedagógus, országgyűlési képviselő
Tarczy Lajos (1807-1881) a pápai református kollégium tanára
Vaszary Kolos (1832-1915) bencés tanár ekkor a győri bencés gimnázium igazgatója
Sennyey Pálné Fiath Mária (1845-1940) bárónő
Fischer Mór (1799-1880) a herendi Porcelán Manufaktúra tulajdonosa
Arany János (1817-1882) és felesége Écsy Julianna (1818-1885), unokájuk Széll Piroška (1865-1886)
Tisza Kálmán (1830-1902) magyar miniszterelnök, ekkor még pártelnök

Grimm 70

Grimm József kerek évfordulót ünnepel, pontosabban ünnepelt, hiszen tavaly nyáron töltötte be 70. születésnapját. Ebből az alkalomból nyílt jubileumi tárlata március 28-án a Kisfaludy Galériában, amit április 16-ig lehet megtekinteni a galéria nyitvatartási idejében. Az alábbiakban a kiállítást megnyitó Bán László beszédéből idézünk részleteket.

Grimm József tótvázsonyi származású, de már hat éves kora óta, 1961-től Balatonfüreden él.

Már az általános iskolában felfigyeltek tehetségére, a rajzórakon gyorsan és ügyesen oldotta meg a feladatokat. Élete során mindig, ahogy jelenleg is fontos a folyamatos fejlődés, leginkább önképző körökben fejlesztette magát, Udvardi Erzsébet, Vágfali Ottó, majd Kádár Tibor volt a mestere. Címfestőként kezdte pályafutását.

A munkája mellett mindig is aktívan foglalkozott a festészettel, kereste a lehetőséget, hogy magába szívja a tudást, rengeteg könyvet is elolvasott annak érdekében, hogy képezze magát. 1990 óta foglalkozik hivatalosan is képzőművészettel. Kedvenc témája a Balaton, de az olasz mediterrán vidék, vagy épp Velence is a szívének kedves, sok itáliai helyszínt személyesen is be tudott járni. Saját fotóiról festi meg a témákat olajjal, de legszívesebb az akvarell technikát alkalmazza, ma itt a Kisfaludy Galériában is ezek a képek vannak túlsúlyban. Ezeket a fotókat

a kiszemelt téma alapján tudatosan készíti el, alapot adva a későbbi műhelymunkának. Van, hogy újra és újra visszatér egy-egy helyszínre, hogy az optimális időben örökítse meg a képet, ügyelve a fények megfelelő jelenlétére. Sőt szereti át is élni a pillanatot, azt amikor fényképezőgépet ragad.

Igy készültek az egyik helyi ősi mesterséget, a balatoni halászatot ábrázoló festményei. Testközelből élhette át a dolgos halászok munkáját, mert Ő is ott állt a billegő csónakban, érezte az izgalmat, vagy éppen a jellemző halszagot. Az így, saját tapasztalásból megszülető festményein a víz, a vitorlázás, a Balaton hajait szelő hajók mindenképpen főszereplők, az utóbbi években pedig az emberi alak kidolgozására is nagy hangsúlyt fektet, nem sajnálja erre az időt.

Grimm József nagyszerű elgondolásai a tervtől a megvalósulásig azt a célt szolgálják, hogy megmutassa nekünk a körülöttünk lévő érdekes, színes és mozgalmas világot. A nyár persze itt Balatonfüreden igazán mozgalmas,

a tömeg hömpölygése a sétányon, vagy a megnövekedett autósforgalom vele járója a nyaraknak.

A kiállító művész kedveli ezt a nyüzsgést is, amikor él a part, ezer és ezerféle ember fordul meg a városban. Jól érzi magát ebben, ám természetesen értékeli, ha eljön a hűvösebb időjárás az ősz, majd a tél. Kedveli az októberi, harmat csípte falevelek ezernyi színét, az ilyenkor jellemző nyugalmat is. Szép tájon élünk, erősíti meg bennünk a művész, és most jó megállni a képek előtt, újra szembesülni ezzel a szerencsénkel.

Bán László

Fotó: Gazsi József

Van egy tárgyam...

Ha megjön a tavasz, a jó idő, egy-egy szombat délután kiülünk majd az arácsi Tájház kertjébe. Bárki hozhat magával egy tárgyat, amelyről szívesen mesél, mert az valamiért különleges, vagy mert érdekes a története. Nekem is van egy tárgyam, amit mindig érdekesnek tartottam. Időnként megmutattam másoknak is, és jókat nevetgélünk rajta. De a történetének csak most néztem utána amikor elhatároztam, hogy elviszem a Tájházba.

A szóban forgó tárgy, azaz pantalette az 1800-as évekből. A képen Bari Istvánné (Ani) mutatja be az alsóneműt.

Szóval van egy tárgyam: egy női bugyi az 1800-as évekből, az abroncsszoknyák korából. Most már a nevét is tudom: pantalette – azaz nadrágocska.

Van történelmi adat arra, hogy a nők már az ókori Rómában hordtak bugyit. Aztán hosszú évszázadok teltek el – bugyi nélkül. Viselete igazán csak a múlt században vált szokássá.

Kezdjük az elejéről:

Hogy az ókori Rómában sportlához viselték, azt a szicíliai Piazza Armerinában talált híres 4. századi mozaikon látható „bikinis lányok” bizonyítják.

Ezután – hosszú kihagyás után – csak az 1400-as években született feljegyzéseken tűnik fel újra, egy török stílusú, nagy, bő, csipkés, térdig érő bugyogó képében, amelyet könnyen el lehetett rejtteni az alsószoknyák erdejében. „Calze” néven,

Szicíliai mozaik a 4. századból a „bikinis lányokkal”.

Spanyolországban bukkant fel, de mert abban az időben csak a férfiak viseltek nadrágot, a nők elutasították. Franciaországban, Olaszországban felbukkant egy-egy arisztokrata (talán fázós?) hölgy ruhatárában. Szorgosan viselték azonban a velencei kurtizánok, akik előszeretettel bújtak mindenféle férfias holmiba, „ezzel is izgatva a férfinépet”.

Elutasították a korabeli orvosok is, mondván: egészségtelen mert elzárja a női testet.

Az 1700-as, 1800-as években jelent meg a divatban kezdetben a rengeteg anyagból készült sok, nagy, bő szoknya, majd alattuk a krinolin, az abroncsszoknya is. Ezt a nagy vázát egy széllőkés, óvatlan mozdulat, magasra emelhette. Ekkor vált a divatosan öltözködő erkölcsös nő ruhatárának alapdarabjává a pantalette. Az intím ruhadarab két különálló szarból állt, melyet a derékon egy öv fogott össze. A nyitva maradt középső rész megkönnyítette a hölgyek számára a kisebb-nagyobb szükséges dolgok elvégzését.

Viktória királynő is viselte – „nadrágocska” egyszerű de finom lenvászonból személyesen neki készültek. Derékpántjukra a monogramja és egy korona volt hímezve. Idős korára is a „nyitottság” híve maradt. Ahogy alakja terebélyesedett, úgy nőttek fehérmeműjének méretei is. Egy ilyen „mega-bugyija” 2016-ban egy árverésen 16 250 fontért (akkor közel 6 millió forint) kelt el.

Mint fentebb írtam, a pantalette megkönnyítette a hölgyek számára az illemhely használatát.

De mi történt, ha nem volt ilyen a közelben? Megszületett az elemes megoldás: a *bourdaloue*, amit úgy fordíthatnánk magyarra, hogy a hordozható bili.

A díszes, kecses kis porcelán edényke a legenda szerint *Louis Bourdaloue* híres francia jezsuita hitszónokról kapta a nevét.

Az atya rettentő hosszú, mindent többszörösen megmagyarázó, körülíró, olykor több órás szónoklatairól vált nevezetessé, melyeket a hölgyek – hogy úgy mondjam – még a „legnagyobb szorongatások” közepette is képtelenek voltak végighallgatni. Nos ilyenkor a szobalányuk hozta a leginkább mártásos csészére emlékeztető csinos kis edénykét, amellyel szükséghelyzetben lévő úrnőjük keresett egy félreeső helyet, sok szoknyáját felemelte és így állva elvégezte amit már nagyon kellett.

Aztán az 1900-as évek elejétől a ruhák anyaga egyre vékonyabbá, szabásuk szűkebbé vált. A bugyik is testhezállók lettek, szárukat megrövidítették és összevarrták. Viseletük a 30-as évekre a polgári divatban Magyarországon is mindennapivá lett.

Ennyi az én történetem az én tárgyamról, amit majd a Tájházban meg is tekinthetnek.

Tarnai Katalin
Arácsi Szalon(ka) Kulturális Egyesület

OLVASÓI LEVÉL

Mint cseppben a (magyar) tenger!

Nagy érdeklődéssel és örömmel olvastam a Balatonfüredi Napló előző számában a Sziget a Belső-tóban című írást, ami a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság szemszögéből elemzi e tihanyi tavacska vízrajzi és biológiai állapotát, problémait Vers József tájegységveető tolmácsolásában. Érdeklődéssel, mert a problémák kicsiben (cseppben) szinte azonosak a Balatonéval és örömmel, mert az állapot javítását célzó intézkedések között olyan is szerepel, ami a hivatalos hidrobiológus szakma irányából három évtizedes - Balatonnal kapcsolatos - ténykedésem alatt egyszer sem hangzott el! Heuréka, kiálthatnám, de haladjunk sorjában.

Az írás említi a vízszint csökkenésének-ingadozásának kérdését, a vízminőség aggályos, a kevés víz és a párolgás növeli a sótartalmat, ami nem kedvez a növényzetnek. A rossz vízminőség korlátozza a halállomány fejlődését, a víz magas szervesanyag tartalmát algavirágzások jelzik! (megj.: valamint e virágzásokkal együtt járó árszűnyograjzások, mint szeptemberben a Balatonon esetében is) A hínár és a nád az amúrok miatt kipusztult, ez teret nyitott és bőséges táplálékot biztosított az algatömegeknek.

Mint a fentiekben is kitűnik, mintha a Balatonról beszélünk és ez folytatódik a vízminőség javítására hozott intézkedések felsorolásánál is. Egyetlen új elem szerepel közöttük - amire fent céloztam - ám ez olyan fontos, hogy szó szerint idézem: "A Külső-tóból hínárnövényzetet telepítettünk át a Belső-tóba, ami reményeink szerint majd terjeszkedésnek indul. A száraz növényzet térhódítása nagyon fontos lenne a tó vízminőségének javulása szempontjából is"

Miért olyan fontos egy, alapvetően utálatosnak tartott növény, mondhatják sokan, de kérem őket, figyeljenek. Újabb idézet következik, ezúttal

Csupor Tibor: Kis-Balaton c. 1983-ban megjelent könyvéből, amiben az egyik legnagyobb hidrobiológus -Dr. Felföldi Lajos- leírását tárja elénk a Balaton tönkremenetelének pillanatáról:

"A vízi környezetbiológiai rendszer növényi szervesanyag-terhelésének a felpörgését nevezik eutrofizálódásnak. A folyamat katasztrofális vízminőségi következményei a keszthelyi térségben 1973 óta tanulmányozhatók. A víz színe megváltozik: zavaros, szürkés, zöld vagy sárga lesz... Furcsa ellentmondás: az abnormálisan felszökött szerves táplálékinálatot az állatvilág nem hasznosítja, nem gazdagabb, inkább szegényebb lesz. A Keszthelyi-öbölben 1973, a zöld robbanás óta egyik évről a másikra eltűntek a nyílt vízi hínarasok az algák árnyékoló hatása miatt. A hínárnak jó mértékben kellene a sötétbe borult fenékről nőnie, hogy a napfény járta rétegekig érjen. Mivel erre nem képes, kipusztul. Nagyobb baj, hogy a hínárral együtt oda-vesszett legalább száz állatfaj is: sok millió kis táplálkozó száj, ami az anyagot forgalmazta, alakította, élő testében visszatartotta, s a víz minőségét javította."

Amit ő nem látott, láthatott e történet pillanatában, hogy a

szilvafalevelű hínár (Potamogeton perfoliatus) egy évtized alatt (1983-ra) a teljes balatoni élőhelyéről - 60-70 négyzetkilométer, 2,5 m vízmélységig, az É-i part hosszában - kipusztult és a hullám járta tavon védelem nélkül maradtak a partot végig kísérő nádasok. A fékezés nélküli hullámzás ezután megtette hatását: e nádasok mintegy száz métert hátráltak a víz felől, babásodtak, feldarabolódtak talajuk kimosódott. Mára mindenki előtt -aki nem vak- tanúsítják, hogy a tó beteg, segítségre szorul! Segítségre, mert immáron fél évszázada magától nem tudja e folyamatot megfordítani és ez által évente mintegy 25-30 t foszfor a hínár és nád helyett az algákhoz kerül. Természetesen a Vers úr által ismertett ültetés ilyen méretekben - bármilyen előremutató - nem alkalmazható.

Amikor 1994 októberében egy árszűnyograjzás kellős közepén úgy döntöttem, hogy vízen járó tapasztalataimat felhasználva - bár szakirányú végzettség nélkül - részt veszek a tóval kapcsolatos vitákban, még nem volt tudomásom Felföldi professzor fenti írásáról és ő már más területen dolgozott. Sajnos így nem találkoztunk, mégis hasonló következtetésekre jutottunk.

Ezt egy 1996. április 19-i Veszprém megyei Napló-ban megjelent írásom is bizonyítja:

"Lapjuk április 13-i számában a Késik a Balaton törvény című cikkben nagy teret kap a balatoni motorcsónak tilalom problematikája. Szeretnék főképp ahhoz a nagyrészt láthatatlan, de jól szervezett, gazdaságilag erős és szívós lobbizhoz fordulni, mely évek óta kitartóan harcol a balatoni motorcsónak tilalom eltörléséért és a jelek szerint a győzelem küszöbén áll. Könyörgöm, mégse tegyék meg ezt a döntő lépést, hiszen félre vannak vezetve, információhiányban élnek. Úgy tudják, hogy a motorcsónakok üzemelése nem befolyásolja a foszfor visszatartását... De azt nem tudhatják, hogy a tónak más a baja... A tó vízminőségét csak az eredeti (több, mint 30 évvel ezelőtti) belső élővilágának visszaállításával tudjuk megjavítani és stabilizálni. Ehhez újból fel kell növekednie a tóban az időközben az alga által gyakorlatilag kipusztított hínárnövényzetnek és újra kell sarjadnia az alga által visszaszorított nádnak. Ha ez az egyáltalán nem egyszerű és nem olcsó beavatkozás eredménnyel járna, az újra sarjadt növényzet természetes és mesterséges őszi-téli eltávolításával tudnánk a tó tápanyagszintjét csökkenteni. Ugyanakkor ezt a növényzetet a tavaszi-nyári időszakban óvni kellene, és ehhez nem illeszkedne a motorcsónakok használata."

Ezen írásom utóéletéhez tartozik, hogy az év nyarára a Parlament Környezetvédelmi Bizottsága nyílt ülést hívott össze

a helyzet tisztázása céljából, amin részt vehettem. Mintegy 2-300 ember előtt zajlott a vita az emelvényen (a "Fehér Házban"). Jöttek az ajánlatok, hogy mennyi legyen az éves licenrdíj, mire mennyi jut belőle. De az ellenzők még tartották magukat, mikor a levezető elnök a közönséghez fordult és bárkit hozzászólásra biztított. Azonnal jelentkeztem és a szónoki emelvényhez hívtam. Itt elmondtam a fentieket, amit dörgő taps fogadott, az ülést bezárták és a témát végleg levették a napirendről. Helyemre visszaérve egy neves hidrobiológus lelkesen gratulált és köszönte hozzászólásomat. Akkor úgy éreztem, nem leszek egyedül a tóért folytatott küzdelemben. Nem így alakult!

Remélem Vers József és csapata jobban jár, és értékes információkat tudnak megosztani velünk. Biztosan nem lesznek egyedül, mint én, hiszen minimum az erkölcsi támogatásomra mindig számíthatnak. Ha olyan gazdag lennék, mint amennyire nem, már "Aranyhínár" díjat alapítottam volna és díjaznám azokat akik e területen eredményesen tevékenykednek. Ők köztük lennének, de a magyar államnak is esélye lenne erre, ha tevékenységével ténylegesen elősegítené e célok elérését!

U.i.: A magyar állam most indít 1700 milliárdos programot a Duna-Tisza köz elszivatagosodásának megállítására!

Fekete Péter független Balaton kutató

Építőipari nívódíjat kapott a kongresszusi központ

Egyetlen vidéki épületként kulturális középület kategóriában építőipari nívódíjat kapott az egykori Huray utcai piac helyén álló Balatonfüred Kongresszusi Központ. A rangos szakmai elismerés jeléül az alkotók megnevezésével ellátott bronz táblát helyeztek el a létesítmény bejáratánál.

Az Építőipari Nívódíjjal évről évre a kiemelkedő építészeti és műszaki színvonalú építményeket díjazták. A pályázati felhívását 2024-ben huszonnegyedik alkalommal hirdette meg az Építőipari Mesterdíj Alapítvány illetve az alapító szakmai szervezetek közösen. Idén nyolc kategóriában, 13 épületet díjaztak.

Bóka István Balatonfüred polgármestere beszédében hangsúlyozta: egy komplex beruházásról van szó, amely lassan elnyeri végleges formáját, hiszen a mélygarázzsal ellátott impozáns komplexum mellé egy ötven szobás konferencia szálloda épül, amelyet várhatóan az év utolsó negyedében át is adnak.

– A központ akkor hoz a városba vendégeket, amikor a

legnagyobb szükség van erre: tavasszal, ősszel és jellemzően hétköznapokon. Az volt a szándékunk, hogy az intézmény által 3-4 százalékkal bővüljön a Füreden eltöltött vendégéjszakák száma. A város az elmúlt években sok építészeti díjat kapott, aminek örülünk. Meggyőződésem, hogy óvni kell a múltunk értékeit, a régi épületeinket fel kell újítani, ezért sokat is teszünk, az új épületek esetében viszont élni kell a kortárs építészeti lehetőségeivel – fogalmazott Bóka István, aki hozzátette: a kongresszusi központ léte csak együttműködéssel biztosítható, a szálláshelyeknek, a turisztikai egyesületnek és szolgáltatóknak, az önkormányzatnak és a kulturális intézményeknek kell összehangolniuk egymással a munkát.

A város polgármestere külön kiemelte, hogy a központ kivitelezői nem először vettek részt balatonfüredi beruházásokban, ami nem véletlen, hiszen örömmel együtt dolgozni, a díj is mutatja, hogy minőségi munkát végeztek.

A táblaavatáson beszédet mondott a generálkivitelező képviselőjében

Ott Balázs a Paralelbau Kft. ügyvezető igazgatója, és Szabadics Roland a Szabadics Építőipari Zrt., operatív igazgatója.

Mindketten kiemelték, hogy nagy szakmai kihívást jelentett az épület megépítése.

Az Építőipari Nívódíj Bíráló Bizottság képviselőjében Peresztegi

Imre ismertette a grémium véleményét. „Az építészeti koncepció megőrizte a 71-es főút felőli domboldal eredeti zöld lejtőjét, így az épület nagy tömegével nem zavarja meg az üdülővárosi családok házas, kertvárosi jellegét. Maga az épület üvegfalaival, világos mészke burkolatával, könnyed eleganciával remekül illeszkedik a város szövetébe. Rendeltetése multifunkcionális. Technikai felszereltségével, korszerű technikáival áll a város rendelkezésére és szolgálja a Balaton-felvidék egész évi látogathatóságát” – hangzott el.

Az önkormányzati tulajdonban lévő közel két hektáros területen egy kétszintes, ötezer négyzetméteres visszafogottan elegáns, zöldtetővel rendelkező, több irányból rejtőzködő, a környezetbe belesimuló multifunkcionális központként épült.

Martinovics Tibor

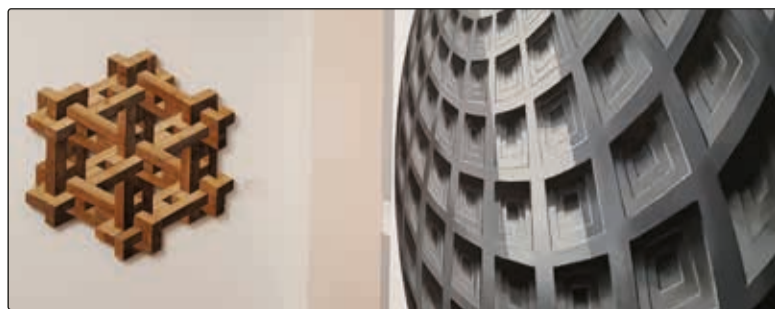
Két és fél dimenzió

Orosz István teljes életművéből válogató kiállítás látható június 22-ig a Vaszary Galériában. Füredre érkezett például a rendszerváltás emblemikus műve, a Távárisi konyec plakát, és látható a Vigyázat, lépcső! címet viselő rajzfilm, ami a Kádár-korszak tömör, költői összefoglalása. A művész rendkívül sokoldalú személyiség: grafikus, illusztrátor, plakáttervező, rajzfilmrendező, de költő, novellista és regényíró is.

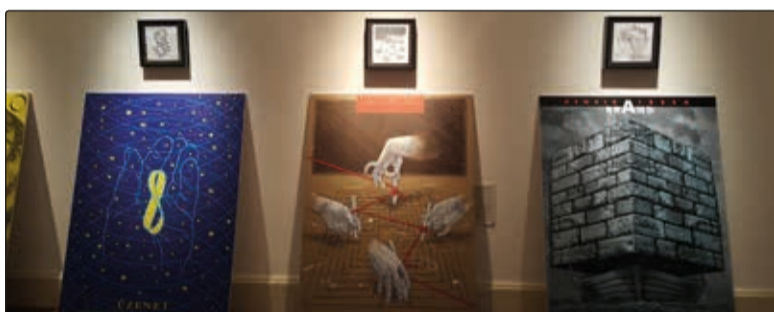
Orosz István hét-nyolcéves korától kezdve minden nyarát Balatonszepezden töltötte. Ott tanult meg úszni, és azóta is vízszájár a tóparti településre. Egy 73 éves kentaurról van szó: jobbra mindenki képzőművészként ismeri, bár mostanában több időt tölt írással, amit pillanatnyilag izgalmasabbnak talál. Írásaira úgy tekint, mint a képzőművészeti tevékenység mellékterméke,

a rajzaira meg úgy, mintha az írások széljegyzetei lennének. Saját bevallása szerint ha valamit elkezd rajzolni, akkor többé-kevésbé tudja, hogy mi lesz a végeredmény, de ha ír, ott meglepetések érik. A nevezetes Hyperion magazinnak - ami évente csak kétszer jelenik meg - van egy Orosz Istvánnak szentelt különszáma, nemcsak a képeivel, hanem az írásaival is.

„Bizonyára sokan ismerik a nevét és van egy olyan plakátja, amit valószínűleg mindenki ismer, aki 1989-ben már mázskált az utcán. De hátha nem mindenki tudja, milyen elképesztően sokoldalú és nagy művész él közöttünk. Azért még elmondom, hátha nem mindenki tudja: Orosz István íróként is jelen van, költőnek pedig – szerintem – egészen csodálatos, a versei mélyen rokonok különleges rajzaival.”
Fábrí Péter költő, dalszövegíró

A labirintusban való bolyongás, sőt az elveszés is vonzza Orosz Istvánt. A füredi kiállítás labirintusa neki is meglepetés volt, időnként nem tudta, hogy merre is kell tovább menni. Mint mondja: az alkotóművészetnek is az egyik legfontosabb funkciója a valamilyen elveszés, és a bolyongás, a kiutkeresés is izgalmatokat tartogat.

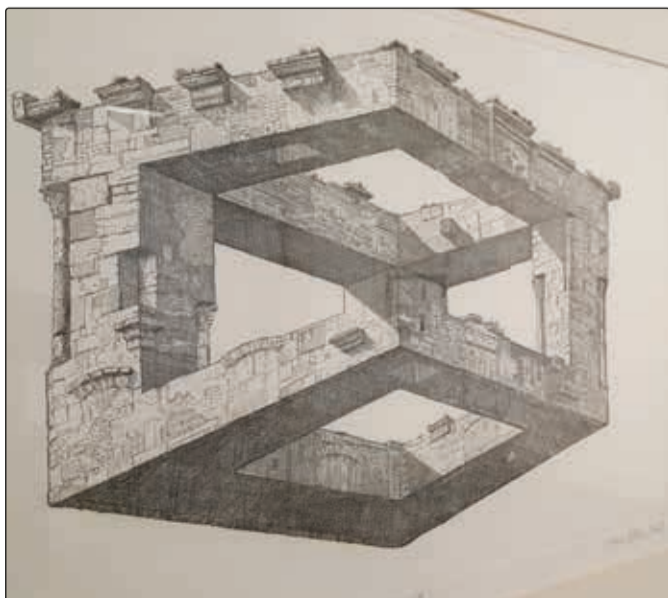

Az állóképek idővel megmozdultak, s nem is túl nagy lemaradással. A diplomakiállítását látva Gyulai Líviusz a rajzfilmgyárba hívta, ahol egy idő után már nem csak mások filmjein dolgozott, hanem saját forgatókönyveket is írt. Orosz István felesége, Keresztes Dóra szintén animációs film-rendező, festő- és grafikusművész.

Amikor Orosz István irodalommal foglalkozik, az majdnem mindig kapcsolatos a képzőművészettel: vagy a főszereplői képzőművészek, vagy egy képzőművészeti témát járt körül az írása. Most például egy XIX. századi képzőművész, Grimm Vince története foglalkoztatja. Szerinte amit nehéz megfogalmazni, azt néha könnyű egy képpel, egy metaforával megértetni. Egyszer azt találta mondani, hogy a kultúra valami olyasmi, mint a vitorlás alatt a tőkesúly.

„Dürer csupán egy szemtanú beszámolóját olvasta, fametszete kétszáz évig mégis valódibbnak számított minden valódi rinocérosznál. Képzetele valódibbat teremtett a valóságnál. (...) Dürer amellett, hogy becsempészte a világba a képzelet súlyos és valószínűtlen rinocéroszát, egy óvilág küldöttét, az örök migránst, kézműves is volt, polgárember és humanista tudós. A rinocéroszt azonban nem ő, hanem Orosz István emelte ismét egy hajó fedélzetére. Alul a láthatatlan tőkesúly, a fedélzeten a rinocérosz, jószereivel hatalmasabb, mint maga a hajó. Ki fogja megszabadítani a kötélkeiteit?”
Schein Gábor, a füredi kiállítást megnyitó irodalomtörténész

„A lehetetlen tárgyakat le lehet rajzolni, de képtelenség megépíteni, vagyis háromdimenziós valóságukban létrehozni őket. Vagy mégsem? Azt állítom, hogy megépíthetők, igaz, csak egy bizonyos helyről, egyetlen nézőpontból szemrevételezve látszanak valódi konstrukciónak; ha továbblépünk, kiderül a turpisság, és kusza épületelemek zavaros kavalkádjává változik az imént még oly rendezett kompozíció. Szóljon úgy a tétel, hogy a lehetetlennek vélt formák csupán a hagyományos, a konvenciók béklyójába szorított gondolkodásmód számára elképzelhetetlenek, egy agyafúrtabb olvasatban azonban, ha tetszik, anamorfikus látással, korántsem irreálisak.”
Orosz István

„A legmaradandóbb kertelmények Itáliához kötnek: Tivoliban a d'Este-kert, Orsini herceg kertje Bomarzóban vagy a Villa Pisani puszpánglabirintusa. Holdkóros bolyongások, tévelygések, üzetések helyszínei. Csupa dekadencia és nárcizmus, utánzás és póz. Maszkokban ágáló hazugság. Más szóval: művészet. Nem nehéz észrevenni, ezek a kertek az elmúlásban léteznek, a halál vázlatai, az enyészet piszkozatai, a hervadás anzikszai. A mindenséget mimelő efemerek. A romlásban nyerik el értelmüket: a fák felkopaszodnak, göcsös karjaik egymásba tekerednek, a falakra repkény fut, a szökőkutak vizét belepeli a békanyál s a szobrok arcát a moha. Hiába látom őket fiatalnak képzeletem képernyőjére vetítve, az esendő, öreg kertek romantikája megéjtőbb. A pusztulás őszinteségé. Az avart rugdalva Csokonaival dúdolom: „E helybe andalogni jó...”
Orosz István

A plakátok között a rendszer-váltás emblemikus darabja, a Távárisi konyec is látható Füreden, ami alatt Török András művelődéstörténész, a füredi kiállítás kurátora által ajánlott művésznév, az OYTIS szerepel (A plakát lapunk 5. oldalán látható). A plakát megrajzolásához Orosz Istvánnak nem volt szüksége különleges tanulmányokra, gyerekkorában sok szovjet katonát láthatott, különösen hátulról.

Kecskeméti iskolájának betonkerítéssel leválasztott túlsó felébe az „ideiglenesen hazánkban állomásozó” orosz tisztok gyerekei jártak. A Távárisi konyec annak köszönhető sikerét, hogy hatalmas példányszámban nyomtatták ki, és szinte egyetlen éjszaka ragasztották vele tele az országot. Olyan gyorsan és széles körben vált ismertté, hogy már értelmetlen lett volna az alkotókat megfellelmezni vagy eltenni láb alól.

Orosz István tartott tárlatvezetést a megnyitó napján

Orosz István Budakeszi házában felújításából származó faanyagból készült alkotások is láthatóak, illetve a művésznek egyik védjegye, az Escher meszter nyomán készült lehetetlen

tárgyak, amiket le lehet rajzolni, de a valóságban már nem lehet létrehozni. Orosz István kiállítása június 22-ig látható a Vaszary Galériában.

Mórocz Anikó

Lakatos Andrásra emlékeztek Füreden

Megemlékezést tartott a Balatonvin Borlovagrend Lakatos András szőlész-borász sírjánál március 29-én a református temetőben. Az alábbiakban Csizmazia Darab József emlékbeszédét közöljük.

A mai napon arra emlékezünk, hogy 100 évvel ezelőtt, ezen a napon született Lakatos András innovatív szőlész-borász szakember Kalocsán.

Az emlékbizottság 2016-ban döntött úgy, hogy az előző évben itt felállított emléktáblán szereplő Balatoni Borrégió hat neves szőlész-borásza mellé kerüljön fel méltóképpen Lakatos András neve is, aki gyakorlati szakmai munkássága mellett a szakmai oktatás és publikáció terén is kiemelkedőt alkotott úgy itthon, mint az ország határain túl.

Ez a kapcsolat 1948 őszén kezdődött, amikor a világháború után 1947-ben újrászervezték a szőlészeti felügyelőségek közül Balatonarácsra neveztek ki a szőlészeti- és borászati felügyelőségre. A hatóság működési területe Zala vármegyének egészére és Veszprém vármegye balatonfüredi járásának a területére terjedt ki. Egyúttal tanított is Arácson a szakiskolában. 1949 februárjában azonban áthelyezték Villányba.

Az 1970-es évek végén került ismét Balatonfüredre, amikor a Kurucz Albert vezette balatonfüredi

székhelyű Badacsonyvidéki Állami Pincegazdaság igazgatóhelyettesének nevezték ki. A cég annak idején Észak-Dunántúl öt megyéjében: Veszprém, Fejér, Komárom, Győr-Sopron és Vas működött. Évente több mint 400 ezer mázsa szőlőnek megfelelő szőlőt, mustot, egyszer-kétszer fejtett bort is vásárolt, illetve dolgozott fel és értékesített. Lakatos András megszervezte, hogy a termelőket szaktanácsadással és levélanalízissel is segítsék.

1981-ben a Gubicza Ferenc vezette, és egyre bővülő Balatonfüred-Csopak Táj Mgt. Sz. felkérte a frissen kialakított pincészeti igazgatói munkakörre. Lakatos András váltott és egészen 1985-ig itt dolgozott.

A szövetkezet egyike volt az ország kilenc legnagyobb növénytermesztési- és állattenyésztési rendszerének. A szőlőtermesztés 526 hektáron folyt. Az ő feladata volt a modern, korszerűen felszerelt borászati üzem és laboratórium létrehozása, illetve üzemeltetése.

Volt azonban még egy fontos kapcsolódási pont és ez a borlovagrend. Lakatos András

A megemlékezésen több Balaton borrégióhoz tartozó borlovagrend is képviseltette magát.

elmondása szerint már 1958-ben felfigyelt brüsszeli útja során a világtudósra, az elzászi francia borrendre, majd későbbi franciaországi útjai alkalmával más francia borrendekkel is megismerkedett. De itthon egészen 1976-ig várnia kellett, míg megalakíthatta Magyarországon első borrendjét, a „Pax Corporis-t”, az 1970-ben létrehozott Idegenforgalmi Propaganda- és Kiadó Vállalattal együttműködve. Ő kereste meg

azután 1984 januárjában Gubicza Ferencet az IPV-től Teszár József és Winkler Ferenc kíséretében, hogy együtt javasolják neki egy új borrend létrehozását. Nem is kellett erre sokáig várni, már 1984. március 4-én, Csopakon, a nevezetes Suly-féle kúriában meg is alakult a Balatonvin Borlovagrend hét alapító taggal és még ugyanabban az évben Lakatos András is felavatták a borrendbe.

És végezetül egy idézet tőle, mely oly jellemző kezdeményező, úttörő munkásságára:

„...nyugodtan hagyjátok el a járt utat a járatlanért, ha bizonyosak vagytok abban, hogy jól értettétek meg a szőlő, a táj, a világ szavát – így, ebben a sorrendben.”

Csizmazia Darab József

Balatonfüredi éremeső a Taekwon-do Magyar Bajnokságon

A képen balról jobbra: dr. Geipl Ibolya, Császár Ildikó, Gábor Alma (Lóczy Gimnázium tanulója), Gábor Farkas vezetőedző, Rimóczi Borisz (Lóczy Gimnázium tanulója), Beraczkai Bendegúz (Radnóti Miklós Általános Iskola tanulója).

2025. március 8-án a Monori Sportsarnokban került megrendezésre a legrangosabb hazai megmérettetésnek számító Magyar ITF Taekwon-do Bajnokság.

A Magyar ITF Taekwon-do életében 44. alkalommal megrendezett eseményre ezúttal egy 9 fős csapattal érkezett meg

a Hullámtörők Sportegyesület Taekwon-do Klubja, hogy mérlegre tegyék tudásukat és felkészültségüket. A csapat balatonfüredi versenyzői ezúttal is sikeresen vették az akadályokat, és fegyelmzett, magabiztos versenyzéssel 2 arany-, 3 ezüst-, és egy bronzéremmel összesen 6 alkalommal állhattak fel a dobogóra.

Eredmények: Gábor Alma, küzdelem - magyar bajnok, dr. Geipl Ibolya, formagyakorlat - magyar bajnok, Rimóczi Borisz, speciáltechnika - ezüstérem, küzdelem - ezüstérem, Császár Ildikó, formagyakorlat - ezüstérem, Beraczkai Bendegúz, formagyakorlat - bronzérem.

Gábor Farkas
III. dan, vezetőedző

Gasztro évadnyitó BalatonBor premierrel

Első alkalommal rendezett Gasztro Évadnyitót a Balatoni Kör március 25-én a Club Tihanyban. A régiós összefogást erősítő egyesület jelképesen és hagyományteremtő szándékkal megterítette a Balaton asztalát a várható 2025-ös turisztikai kínálattal, valamint helyi borokkal, sajtokkal, sörökkel, pálinkákkal és egyéb delikatesz termékekkel.

Erre az alkalomra készítettek egy különleges, Balaton alakú asztalt, ezzel is jelezve szándékuk komolyságát, hogy minden évben tartanak hasonló évadnyitót, illetve az egyesület új jelmondatát is illusztrálták vele: „a Balaton a mi asztalunk”.

Pach Gábor, a Balatoni Kör elnöke a megnyitó beszédében kiemelte: „Mi elsősorban nem versenytársakat látunk egymásban, hanem mindannyian régióink gasztronómiai értékeit és a minőségi vendéglátást igyekszünk képviselni. A gasztro évadnyitó segítségét és irányítást kívánt

nyújtani a szakmának, hogy minél több helyi termék jelenjen meg a kínálatban, mert a régióba látogatók igénylik a jó minőséget. Az Év strandétele versenyben is ezért kiemelt szempont a minőségi régiós alapanyagok használata és a nemzetközi strandételek balatonivá tétele.

A rendezvényen a Balatoni Kör és a Rizling Generáció megtartotta az idei BalatonBor és Hegybor premiert, amin nyilvánosságra hozták, kik palackozhatják idén ilyen közösségi címkével olaszrizlingjüket.

Forrás: Balatoni Kör

Foto: Pesthy Márton

Személyi Kölcsön
Autóvásárlásra

MagNet
MAGYAR KÖZÖSSÉGI
BANK

Válassz autót, motorkerékpárt
szabadon!

- **Most 50 000 Ft-ig mi fizetjük** az éves kötelező biztosításodat! **
- 500 000 és 8 000 000 Ft között igényelhető összeggel.
- Akár 7 éves futamidővel.

A részleteket
itt találod:

www.magnetbank.hu/
magnet-szemelyi-kolcson-
autovasarlasi-celra

THM*: 12,8%–25,0%

*A THM meghatározása az aktuális feltételek, illetve a vonatkozó, hatályos jogszabályok figyelembevételével történt, és a feltételek változása esetén a THM mértéke módosulhat. A THM mértéke nem tükrözi a kölcsön kamatkockázatát. A tájékoztatás nem teljes körű, és nem minősül ajánlattételnek. A Bank a hitelbírálat jogát fenntartja.

**A részletes feltételekért látogass el bármelyik MagNet bankfiókba, vagy a www.magnetbank.hu/magnet-szemelyi-kolcson-autovasarlasi-celra honlapra, illetve tájékozódj a honlapunkon közzétett vonatkozó terméktájékoztatókból, üzletszabályzatokból – így az „Általános Üzleti Feltételekből”, a „Fogyasztó Hitelezési Üzletszabályzatból”, valamint a „Fogyasztók részére nyújtott, igényelhető hitelek kamatairól, alkalmazott díjairól, és költségeiről szóló Hirdetményből”. Amennyiben a személyi kölcsönhöz bankszámlát is nyitasz, úgy a számlavezetéssel kapcsolatos díjakról, illetve költségekről „A lakossági pénzforgalmi díjakról, jutalékokról és költségekről szóló hirdetmény” elnevezésű dokumentumból tájékozódhatsz.

MagNet Balatonfüred • 8230 Balatonfüred, Arácsi út 16.

Feleségek és szeretők

a nő, aki csábító, végzetes, **szeretőnek való**
vagy éppen **odaadó pár**

Ónodi Eszter
Jászai Mari-díjas

Szűcs Gabi
Cotton Club Singers
alapító, Fonogram díjas

Történetek: Marilyn Monroe, Marlene Dietrich, Karády Katalin...
Dalok: Wives and Lovers, I wanna be loved by you, Fever, Hamvadó
cigaretta vég...

2025.04.25., péntek 18 óra

Zongorán közreműködik: **Pataj György**

Jegyek elővételben a jegymester.hu, a zsidokivalosagok.hu
weboldalakon és a helyszínen 6.800,- forintért.

DIGITÁLIS KIÁLLÍTÁS | TUDÓSOK | MŰVÉSZEK | SPORTOLÓK
ZSIDÓ KIVÁLÓSÁGOK HÁZA
Balatonfüred, Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 32. tel.: 06 87 782-592
zsidokivalosagok.hu info@zsidokivalosagok.hu [zsidokivalosagokhaza](https://www.facebook.com/zsidokivalosagokhaza)

STIHL

**TAVASZI
KERTIGÉP
AKCIÓ!**

STIHL SZAKKERESKEDÉS ÉS KERTIGÉP SZERVIZ.

**Balatonfüred,
Ady Endre u. 48.**

06 70 857 4444

WWW.FUREDIKERTIGEPCENTRUM.HU

FÜREDI
KERTIGÉP-CENTRUM